

PRITZKER-DÍJ 2021

Átépités a rombolás helyett

Írta és szerkesztette: Domonkos Nikolett

ANNE LACATON ÉS JEAN-PHILIPPE VASSAL, az idei év díjazottjai

„Az épületek attól gyönyörűek, hogy jól érzik bennük magukat az emberek.” Többek közt ez a kijelentés határozza meg Anne Lacaton és Jean-Philippe Vassal, az idei Pritzker-díjat elnyerő építészpáros filozófiáját. Mikor legelső közös épületük, egy Nigériában épített szalmaházikó, néhány év használat után megadta magát a természet erőinek, hitvallásukat kiegészítették: nem bontják el a használhatót, a megmenthetőt, hanem fenntarthatóvá teszik, és újabb elemekkel egészítik ki azt. Építészirodájuk 1987-es megalapítása óta pedig töretlenül követik ezen elveiket.

De hogyan is kezdődött ez a gyümölcsöző együttműködés? Lacaton és Vassal egyetemi tanulmányaik során találkoztak, majd diploma után Vassal Nigériában foglalkozott urbanisztikával, ahol Lacaton gyakran meglátogatta. Elmondásuk szerint sokat tanultak az itteni emberek leleményességéből, ahogyan a szerény építőanyagokból is találékony, funkcionális, olykor művészi házakat és otthonokat építettek.

Afrikában végzett munkájuk után Párizsban telepedtek le, ahol már saját irodájukban művelték szakmájukat. Számukra a

tervezési folyamat mindig egy ház belsejéből indul: Hogyan élnek majd az emberek a kialakuló térben? Hogyan használják majd az elemeit? Hol akarnak kilátni, és hol akarnak látva lenni? Ilyen és hasonló kérdések nyomán jutnak el végül a megfelelő anyagok kiválasztásához, a legideálisabb homlokzat kialakításához.

Legjobban talán a bordeaux-i Grand Parc lakókomplexum felújításánál látszik a tervezéshez való hozzáállásuk. Az épület lebontása, és egy új felépítése helyett megtartották az eredeti épületet, felújították, és további tereket adtak hozzá, mindezt úgy, hogy a lakóknak az építkezés alatt sem kellett elhagyniuk otthonaikat. Lacton szerint a lakók az épületekkel, az otthonaikkal olyan kapcsolatot ápolnak, hogy még a kevésbé ideális lakókörülményeket is előnyben részesítik az épület teljes elbontásával szemben. Az építészpáros úgy tartja, a régi épületek megtartása kedveség kérdése is.

Munkásságuk során főképp lakóházaknak, lakókomplexumoknak adnak új esélyt, de a nevükhöz fűződik a nantes-i építészkola (Ecole Nationale Supérieure d'Architecture de Nantes) és a párizsi Palais de Tokyo Múzeum tervezése is. Ezenkívül mindketten aktívan részt vesznek a következő építészgeneráció oktatásában.

Számtalan elnyert kitüntetés és díj után idén az életművéket Pritzker - díjjal jutalmazták. A zsűri munkásságukból kiemelte azt a tiszteletet, amivel egy-egy épület eredeti tervezőjének céljait, és a lakók vágyait is figyelembe veszik munkafolyamatuk során, függetlenül attól, hogy egy családi házon vagy egy művészeti galérián dolgoznak. Szerénységük, a múlt és a jelen tisztelete, valamint a jövő innovatív és körültekintő formálása pedig például szolgálhat bárkinek, akár egy következő építészeti remekmű tervezéséről, akár mindennapi életünkről legyen szó.

PRITZKER-DÍJAS KAVALKÁD, avagy emlékszünk-e a korábbi évek díjazottjaira?

Sajnos összeomlott a Pritzker-díj weboldala, és néhány építész információi teljesen összekeveredtek. Találd meg a megmaradt információmorzsák segítségével az összetartozó adatokat. Ezután pedig az építészek neveinek kitalálása is gyereksjáték lesz!

A táblázat kitöltéséhez segítségképpen a 7.-es mondatból származó információkat már jelöltük: kört rajzoltunk a biztosan összetartozó információkhoz (1989-es nyertes és Torontó), X-et pedig a biztosan kizárt összefüggésekhez (1989-es nyertes és asztalosmesterség).

A ZEBRA - PUZZLE

Az ilyen típusú rejtvényeket Zebra-puzzle-nek nevezik, de Einstein-féle rejtvényként is találkozhatunk vele. A legenda szerint a híres fizikus találta fel gyerekkorában a formulát, de sokan Lewis Carroll nevéhez fűzik az első ilyen típusú rejtvényt. Leghíresebb verziója a Life International magazin 1962-es számában jelent meg.

1. Nem az 1999-es Pritzker-díj nyertese tervezte a prágai Táncoló házat, viszont ő az, akit lovaggá ütöttek.
2. Az osakai építész nem 2009-ben lett díjazott, és a neve a Hearst Tower tervezéséhez sem kapcsolható.
3. A Fény templomának építészete egyedi betonformulát alkalmaz, és nem 1989-ben lett díjazott.
4. A Rotterdamban született építész karrierjét újságíróként kezdte.
5. A Kolumba Museum tervezője Bázelen született.
6. A 2000-ben díjazott személy tervezte a CCTV Központot.
7. Az 1989-es díjazott Torontóból származik, és sosem tanult asztalosnak.
8. A Táncoló ház építője a hoki rajongója, és még saját csapatot is alapított.
9. A CCTV Központ tervezője korábban lett díjazott, mint a Kolumba Múzeumé.

		HÍRES ÉPÜLET					SZÜLŐVÁROS			FUN FACT					
		CCTV KÖZPONT	HEARST TOWER	KOLUMBA MUSEUM	A FÉNY TEMPLOMA	TÁNCOLÓ HÁZ	ROTTERDAM	OSAKA	TORONTÓ	BÁZEL	MANCHESTER	ELŐSZÖR ASZTALOSNAK TANULT	SAJÁT BETON-RECEPTJE VAN	KARRIERJÉT ÚJSÁG-ÍROKÉNT KEZDTE	SAJÁT HOKICSAPATOT ALAPÍTOTT
DÍJ ELNYERÉSENEK ÉVE	1989					X	X	O	X	X	X				
	1995							X							
	1999							X							
	2000							X							
	2009							X							
FUN FACT	ELŐSZÖR ASZTALOSNAK TANULT														
	SAJÁT BETON-RECEPTJE VAN														
	KARRIERJÉT ÚJSÁG-ÍROKÉNT KEZDTE														
	SAJÁT HOKICSAPATOT ALAPÍTOTT														
	LOVAGGÁ ÜTÖTTÉK														
SZÜLŐVÁROS	ROTTERDAM														
	OSAKA														
	TORONTÓ														
	BÁZEL														
	MANCHESTER														

Név	Díjazás éve	Híres épület	Szülőváros	Fun Fact
	1989			
	1995			
	1999			
	2000			
	2009			